

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

*А.С. Кіона, здобувач вищої освіти групи Ф-3/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

В сучасних умовах зростає кількість екологічних аварій та катастроф, об'єктів та видів діяльності, які є джерелами підвищеної небезпеки для навколишнього природного середовища, для життєдіяльності та здоров'я людини, посилюються негативні впливи господарської діяльності на стан екосистеми, загострюються проблеми зберігання та знешкодження екологічно небезпечних відходів.

Екологічне страхування – особливий, найбільш складний вид страхування, що має свою специфіку (взаємозв'язок із правовим механізмом, залучення експертів-екологів для здійснення екологічного аудиту страхувальників) [1].

Екологічному страхуванню притаманні найбільш привабливі для сучасного екологічного менеджменту властивості – поєднання економічних інтересів та інтересів охорони навколишнього середовища.

Страховий ринок в Україні до цього часу розвинений дуже фрагментарно. Питання страхування екологічних і катастрофічних ризиків, навіть в умовах сформованої ринкової системи, є проблематичними. Незважаючи на зазначені проблеми, на сьогодні сформована теоретична і експериментально-практична основа, що дозволяє приступити до удосконалення методів оцінки зазначених ризиків, до розробки законодавчих, нормативних і методичних положень у даній галузі страхування [2].

На сьогодні, незважаючи на всі досягнення науково-технічного прогресу, населення, організації та окремі території як і раніше піддаються дуже серйозній небезпеці через стихійні лиха, а ймовірність опинитися в зоні впливу значної техногенної аварії істотно зросла. Практично всі катастрофи зараз є природньо-антропогенними. Збиток, що наноситься цими катастрофами, важко недооцінити, тому що він складає до 4% ВВП країни [3].

Однак при цьому ефективної системи матеріально-фінансового захисту від реалізації катастрофічних ризиків, у тому числі від глобальних екологічних ризиків, не існує не тільки у нашій країні, але й у багатьох інших країнах. Державі найчастіше не під силу самостійно здійснювати заходи по попередженню природньо-антропогенних катастроф і ліквідації їх наслідків [3].

Страховання екологічних ризиків на Заході розвивалося в межах страхування майнової відповідальності, пов'язаної зі збитком від забруднення. Страхування в цих країнах є могутнім фінансовим механізмом, що регулює цілий ряд проблем, які стосуються безпечної роботи підприємства та його відповідальності перед третьою стороною, а також питань охорони навколишнього середовища [1].

Звертатись до страхування відповідальності потенційних порушників змушує, насамперед, жорсткість судових рішень у випадку порушення природоохоронного законодавства. При цьому досить поширене добровільне страхування відповідальності за відшкодування збитку від аварійного забруднення навколишнього середовища в рамках загального страхування цивільної відповідальності підприємств [3].

Таким чином, розвиток системи страхування екологічних і катастрофічних ризиків дозволяє:

- зменшити витрати підприємств по задоволенню претензій третіх осіб у зв'язку зі збитком, нанесеним їм забрудненням навколишнього середовища;
- дати гарантію постраждалим в одержанні належних їм за законом сум відшкодування незалежно від фінансового стану підприємства-забруднювача;
- виконувати функції контролю за здійсненням підприємствами заходів безпеки;
- бути одним із джерел фінансування заходів щодо забезпечення безпеки та інше [2].

Отже, можна виділити такі основні проблеми для впровадження ефективного екологічного страхування в діяльність українських економічних суб'єктів господарювання:

1. відсутність законодавчих актів, що встановлюють обов'язковість екологічного страхування;

2. недостатня практика екологічного аудиту;

3. низька фінансова спроможність підприємств;

4. труднощі в оцінці екологічних ризиків;

5. відсутність статистики про техногенні аварії, що не дозволяє адекватно оцінити збитки та ризики їх настання;

6. практична відсутність взаємодії між державними структурами, науковими та комерційними установами, підприємствами, організаціями.

Також розвиток системи страхування вимагає удосконалення методичних підходів по ймовірностній оцінці ризику, по оцінці економічного і страхового збитків, по розрахунку тарифних ставок і сум, що необхідно здійснювати по кожному виді природньо-антропогенних катастрофічних подій, що розглядаються в якості страхових.

Література:

1. Бурик Н. О. Правове регулювання екологічного страхування : недоліки та шляхи їх подолання / Н. О. Бурик / Інноваційна економіка. – 2016. – 93 с.

2. Finance.ua [Електронний ресурс] /Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/235280/visim-ekologichnyh-problem-ukrayiny>

3. Форіншурер / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://forinsurer.com>

***Науковий керівник – Мельник О.І.,
канд. екон. наук., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет***